

URSZULA ZOFIA PAROL
(1942-1998)

Urszula Zofia Parol urodziła się 9 VIII 1942 roku. w Jarocinie. Edukację podstawową rozpoczęła w Poznaniu. Dalsze jej etapy – na poziomie średnim i wyższym realizowała w Lublinie, dokąd przenieśli się Jej rodzice. W 1965 r. ukończyła studia polonistyczne w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Napisana przez Nią praca magisterska poświęcona była słownictwu dziecięcemu w języku polskim. Jeszcze jako studentka polonistyki podjęła pracę logopedy w Wojewódzkim Ośrodku Matki i Dziecka w Lublinie w funkcjonującej tam Poradni dla Dzieci z Wadami Słuchu. Praca ta dawała Jej wiele satysfakcji. Ślady fascynacji problemem dziecka z zaburzoną mową, zwłaszcza dziecka niesłyszącego, znajdują żywe odbicie w przygotowanym do druku materiale *Rola ćwiczeń słuchowych w kształtowaniu mowy u dzieci z wadami słuchu*, opublikowanym w „Logopedii” (1973 t. 11). Po kilkuletniej pracy w Wojewódzkim Ośrodku Matki i Dziecka przenosi się w 1971 r. do Specjalistycznej Przychodni Dziecięcej w Lublinie i angażuje jako logopeda Poradni Zaburzeń Słuchu i Mowy. W tym samym roku rozpoczyna logopedyczne studia podyplomowe. Po ukończeniu ich w 1973 r. podejmuje pracę w Miejskiej Poradni Wychowawczo-Zawodowej nr 2 w Lublinie, skąd wkrótce zostaje oddelegowana do pracy w Poradni Logoterapeutycznej dobrze już funkcjonującego Zakładu Logopedii UMCS w Lublinie. Podejmując pracę badawczą, zajmuje się kształtowaniem mowy u dzieci z alalią oraz u dzieci ze sprzężonymi zaburzeniami rozwoju. Pozostając na uczelni, Urszula Parol angażuje się jednocześnie w pracę z zespołem dzieci z mikrouszkodzeniami (mikrodeficytami) na Oddziale Neuropsychiatrii Dziecięcej Zespołu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Lublinie. Prowadzony przez Nią zespół był jednocześnie

bazą szkoleniowo-ćwiczeniową dla studentów pedagogiki specjalnej UMCS w Lublinie i Podyplomowego Studium Logopedii. Pod Jej kierunkiem studenci uczyli się trudnej sztuki diagnozowania, programowania i postępowania logopedycznego, którym objęto dzieci wymagające szczególnej formy pomocy. Problematyka ta została szczegółowo opisana w rozprawie *Kształtowanie mowy u dziecka z alalią. Diagnostyka, analiza i postępowanie logopedyczne*, na podstawie której doktoryzowała się 3 VII 1984 r., uzyskując stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie logopedii.

Oprócz pracy dydaktyczno-naukowej Urszula Parol bardzo aktywnie uczestniczyła w życiu środowiska logopedycznego. Była współorganizatorem kursów logopedycznych dla nauczycieli, opracowywała programy pracy logopedycznej dla dzieci z wadami wymowy oraz dzieci z alalią. Swe poszukiwania i przemyślenia przekazywała z wielkim zaangażowaniem swym studentom. Studenci cenili entuzjazm, z jakim dzieliła się posiadaną wiedzą, dostrzegali erudycję i niebywałe zaangażowanie w podejmowane problemy. Potrafiła też pięknie mówić: Jej wymowa zachwycała słuchaczy. Swą postawą i sposobem bycia umiała sobie zjednywać ludzi i zaskarbiać ich przyjaźń.

Była osobą poszukującą i kreatywną. W gronie logopedów-praktyków, do którego to grona miałam zaszczyt należeć, cieszyła się autorytetem, szacunkiem i uznaniem. Jej niewątpliwą zasługą w kształceniu logopedów było przede wszystkim wprowadzanie do programów szerokiej wiedzy praktycznej.

W Lublinie Urszula Parol znana była z rozlicznie podejmowanych działań społecznych. Przykładem mogą być wielokrotnie przez Nią organizowane kolonie dla dzieci z zaburzeniami mowy, w które angażowała studentów i początkujących logopedów, szeroko rozpropagowane konsultacje dla rodziców i nauczycieli oraz spotkania seminaryjne.

Z Jej inicjatywy został powołany w 1992 r. w Lublinie prywatny Ośrodek Logopedyczny „Logoter”, którego była kierownikiem. Ośrodek ten współpracował z wieloma specjalistami, pracownikami liczących się w środowisku instytucji oraz towarzystw naukowych i społecznych: Instytutu Psychologii UMCS w Lublinie, Zakładu Psychologii Rozwoju i Neurolingwistyki, Akademii Medycznej w Lublinie, Wydziału Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, Polskiego Towarzystwa Neurolingwistycznego, organizacji pozarządowych, w tym związków wyznaniowych oraz instytucji kościelnych i charytatywnych. Tak szerokie grono wielce zróżnicowanych specjalistów, sponsorów i doradców zapewniało Ośrodkowi wszechstronną pomoc, w tym diagnozę i kompleksową terapię małych pacjentów. Pracownicy Ośrodka za szczególne swe osiągnięcia uważali dotarcie do rodzin wychowujących dziecko z niedokształceniem mowy. Dla dzieci obarczonych tym zaburzeniem kilkakrotnie organizowała kolonie logopedyczne na Słowacji.

Urszula Parol planowała utworzenie Centrum Kształcenia Logopedycznego, którego strukturę nakreśliła wspólnie z L. Kaczmarkiem w szkicu *Model opieki logopedycznej w Polsce* oraz w pracy *Ośrodek rewalidacji logopedycznej. Komplementarna opieka nad dzieckiem z niedokształceniem mowy*, wydanym przez Gdański Związek Logopedów (Gdańsk 1991). W projekcie tym omówiła koncepcję Ośrodka, jego ogólną i szczegółową organizację, ogniwa rewalidacji, kadre niezbędną dla potrzeb tak specyficznej placówki oraz wymagania co do współpracy z innymi placówkami opiekuńczo-rehabilitacyjnymi.

Niestety, nie zdążyła zrealizować tych planów.

W Jej dorobku naukowym znalazło się wiele prac poświęconych zaburzeniom mowy. Wśród nich wyróżnić należy:

Monografie: *Dziecko z niedokształceniem mowy. Diagnoza, analiza, terapia* (Warszawa 1989; 1997²); *Kształtowanie mowy u dziecka z alalią. Diagnostyka, analiza i postępowanie logopedyczne* (nie opublikowana praca doktorska).

Pomoce dydaktyczne: *Schematy artykulacyjne głosek polskich* (Cz. I-II. Lublin 1988; 1994).

Artykuły o tematyce logopedycznej: *Rola ćwiczeń słuchowych w kształtowaniu mowy u dzieci z wadami słuchu*. „Logopedia” 1973 t. 11; *Wrażenia dziecięce w języku polskim*, „Logopedia” 1983 t. 14-15; *Z zagadnień kształtowania mowy u dzieci z dysfunkcjami ośrodkowego układu nerwowego* („Zagadnienia Wychowawcze a Zdrowie Psychiczne” 1986 nr 2-3); *Logopaedic Treatment of Children with Expressive Problems in the Rehabilitation Persons with Aphasia*. W: *Materiały z I Międzynarodowej Konferencji poświęconej afazji i rehabilitacji osób obciążonych tym zaburzeniem* (Kraków 1984); *Diagnostyka logopedyczna w niedokształceniu mowy o typie afazji (alalii)* („Szkoła Specjalna” 1988 nr 3); *Ośrodek rewalidacji logopedycznej*. W: *Model opieki logopedycznej w Polsce*. Gdańsk: Gdański Związek Logopedów 1991; *Niedokształcenie mowy o typie afazji ekspresyjnej w następstwie długotrwałego niedotlenienia* („Otolaryngologia Polska” Suplement 1991); *Przypadek tzw. głuchoty słownej u chłopca w wieku szkolnym* (tamże); *Rewalidacja chłopca z niedokształceniem mowy o typie afazji ekspresyjnej. (Opis przypadku)*. W: *Opuscula Logopaedica in honorem Leonis Kaczmarek* (Lublin: Wydawnictwo Naukowe UMCS 1993); *Interakcja diady: dziecko–dorosły. Geneza i rozwój* („Scholasticus” 1994 nr 5-6) i wiele innych, w tym komunikatów, recenzji, głosów w dyskusji oraz artykułów informacyjnych.

Za swój dorobek naukowy, dydaktyczny i pracę społeczną na rzecz środowiska była wielokrotnie wyróżniana i nagradzana zarówno przez władze uczelni, w której pracowała, jak również organizacje, których była członkiem.

Odeszła, będąc jeszcze w pełni sił twórczych, ogarnięta pasją życia, które tak kochała, i działań wynikających z rodzących się, coraz to nowych Jej koncepcji.

W grudniowy, pamiętny dzień licznie zgromadzeni: Rodzina, przyjaciele, koleżanki, koledzy i studenci towarzyszyli Jej w ostatniej drodze. W ciszy i zadumie nad przemijaniem, zachowując Ją w sercu i życzliwej pamięci, odprowadzili na miejsce wiecznego spoczynku – cmentarz przy ul. Lipowej w Lublinie, gdzie spoczęła obok swego Ojca, nieodżałowanej pamięci profesora Leona Kaczmarka – twórcy polskiej logopedii.

Elżbieta M. Minczakiewicz
Kraków